

Nr 722

Av fru Segerstedt Wiberg och herr Ernulf, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 65, angående anslag för budgetåret 1965/66 till statsdepartementen, m. m.

(Lika lydande med motion nr 844 i Andra kammaren)

I proposition nr 65 säges departementen vara regeringens stabsorgan, där arbetet med planeringen och utformningen av dess politik äger rum. Det framhålles även att sedan 1956 har antalet anställda ökat från 576 till 842 år 1964 eller med 47 procent. Personalökningen uppges väsentligen hänföra sig till statssekreteraravdelningarna.

I propositionen föreslås en omläggning av organisationen som förefaller medföra att statssekreterarnas ställning som ledande chefstjänstemän markeras. Huruvida denna organisationsform är den lämpligaste och effektivaste anser vi oss inte ha möjlighet att hysa någon deciderad mening om. Men det förefaller finnas en viss risk för att expeditionschefen i fortsättningen kan få svårare att bevaka de formella synpunkterna. Visserligen kan det vara en fördel att de synpunkter som expeditionschefen företräder får tillfälle att göra sig gällande inom statssekreteraravdelningarna. Men detta torde inte uppväga den försvagning av expeditionschefens ställning inom hans nuvarande arbetsfält som förslaget synes innebära.

Den försvagning som den föreslagna ordningen innebär i fråga om rättsavdelningarnas självständiga ställning anser vi ägnad att väcka betänkligheter, särskilt med hänsyn till att de jurister som används där i stor utsträckning återgår till domartjänst och därför under sin departementstid inte synes böra integreras med det politiska arbetet.

Den föreslagna betydande utvidgningen av departementens personal kan leda till en förskjutning av arbetsfördelningen till departementen från de centrala ämbetsverken. Redan nu kan tänkas att en förskjutning i denna riktning börjat och att den är orsaken till att departementen inte hinner med sitt arbete fastän som nämnts antalet anställda ökat med 47 procent sedan 1956. En tendens föreligger i stället till en försämring i fråga om propositionernas avlämnande till riksdagen. Tendensen har varit särskilt markerad i år trots att statsrådets antal ökat. Strävan bör vara att åstadkomma en genomgripande decentralisering av ärenden från departementen ut till ämbetsverk och andra myndigheter.

Regeringen begär nu riksdagens bemyndigande att inrätta ett ej fixerat antal tjänster i lönegraderna Br 4, Br 3, Br 1 och Ae 27.

Av propositionen framgår samtidigt att sammanlagt 10 tjänster föreslås i B 5 och 53 tjänster i B 4.

Enligt uppgifter som inhämtats via riksdagens upplysningsbyrå från departementsutredningen innebär propositionen en ökning av fasta tjänster inom grupperna handläggande personal och kanslister. För den förstnämnda gruppens vidkommande räknar man med 75 nytillkomna tjänster varav ett 30-tal rekryteras bland redan tidigare anlitade experter och liknande. För den andra gruppen räknar man med en ökning på 25 personer. I viss utsträckning torde ökningen här motsvaras av vakanssättning av lägre befattningar. Hur fördelningen blir framgår av nedanstående tabell:

	Handläggande personal		Kanslister	
	nu	1/7 1965	nu	1/7 1965
Statsrådsberedningen	4	5	0	0
Ju	28	31	3	5
Fö	28	41	0	3
S	32	33	0	6
K	36	38	0	0
Fi	50	66	1	8
E.	46	53	5	6
Jo	26	33	1	2
H	27	37	1	1
I	19	34	0	4
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	296	371	11	35

En så betydelsefull förändring berör nära nog hela det svenska förvaltningsväsendet och bör därför inte ske utan att riksdagen prövat antalet tjänster. Något bärande skäl för att tjänsterna utökas på sätt som här angivits har ej anförts. Genom en sådan decentralisering av olika ärendegrupper från departementen till ämbetsverken och andra myndigheter, som ovan nämnts, skulle i stället utrymme kunna beredas för ökat planeringsarbete även utan någon ökning av personalen. Om departementen i stället utvidgas så att de på bekostnad av de centrala ämbetsverken övertar en allt större del av dessas planeringsarbete kommer riksdagens inflytande att minska. Vidare kan befaras en ökad politisering av planeringsarbetet. En så väsentlig förändring bör i vart fall inte ske utan att samtidigt nya former skapas som tryggar den parlamentariska kontrollen.

Vidare föreslås i propositionen att riksdagen skall bemyndiga regeringen att fastställa storleken av särskilt lönetillägg för personal i lönegraderna B 4 och B 3. Varken storleken på dessa eller deras antal anges i propositionen. Riksdagens uppgift skulle enligt förslaget endast bli att bevilja

anslag. Detta kan inte sägas vara en lämplig ordning. Lönetilläggen bör bestämmas på samma sätt som andra avlöningsförmåner så att riksdagen kan göra sitt inflytande gällande.

Med stöd av vad vi ovan anført hemställer vi,

att proposition nr 65 antages med följande ändringar:

att rättsavdelningarna inom statsdepartementen bibehålles;

att nya tjänster inom statsdepartementen inte inrättas utan riksdagens hörande;

att lönetillägg för tjänstemän inom statsdepartementen bestämmas i samma ordning som i övrigt gäller.

Stockholm den 8 april 1965

Ingrid Segerstedt Wiberg

Gudmund Ernulf
